כה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֹכְלֵהוּ הַיּוֹם כִּי־שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא
כו תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה: שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת
כז לֹא יִהְיֶה־בּוֹ: וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן־הָעָם לִלְקֹט וְלֹא
כח מָצָאוּ: וַיֹּאמֶר יהוה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אָנָה מָאַנְתֶּם
כט לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתֹרֹתָי: רְאוּ כִּי־יהוה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל־
כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו
ל אַל־יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי:
לא וּבֵית־יִשְׂרָאֵל אֶכְלוּ אֶת־הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה
עַד־בֹּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת־הַמָּן אָכְלוּ עַד־בֹּאָם אֶל־
לב קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן: וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא:
לג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח צִנְצֶנֶת אַחַת וְשִׂים־שָׁמָּה מָלֹא עֹמֶר מָן
לד וְהַנִּיחֵהוּ לִפְנֵי יהוה לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יהוה אֶת־מֹשֶׁה
לה וְהַנִּיחוּהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת־הַמָּן
אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד בֹּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבָה אֶת־הַמָּן אָכְלוּ עַד בֹּאָם
לו אֶל־קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן: וְעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא:
א וַיִּסְעוּ כָל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־סִין לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יהוה
ב וַיַּחֲנוּ בְּרְפִידִים וְאֵין מַיִם לִשְׁתּוֹת הָעָם: וַיָּרֶב הָעָם עִם־מֹשֶׁה
וַיֹּאמְרוּ תְּנוּ־לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מַה־תִּרִיבוּן
ג עִמָּדִי מַה־תְּנַסּוּן אֶת־יהוה: וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיָּלֶן הָעָם
עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי
ד וְאֶת־בָּנַי וְאֶת־מִקְנִי בַּצְּמָא: וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יהוה לֵאמֹר
ה מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וְסִקְּלוּנִי: וַיֹּאמֶר יהוה אֶל־
מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתְּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַטְּךָ אֲשֶׁר
הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־הַיְאֹר קַח בְּיָדְךָ וְהָלָכְתָּ: הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ
שָׁם עַל־הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַּצּוּר וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה
הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם
מַסָּה וּמְרִיבָה עַל־רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם אֶת־יהוה
לֵאמֹר הֲיֵשׁ יהוה בְּקִרְבֵּנוּ אִם־אָיִן:
ז וַיָּבֹא עֲמָלֵק וְיִלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִים: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב
עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר
אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ
ט הַגִּבְעָה: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר
יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק: וִידֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ־אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ
תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה
אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד־בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ: וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־
עֲמָלֵק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חָרֶב:
יא וַיֹּאמֶר יהוה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי
יב יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחֹה אֶמְחֶה אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם: וַיִּבֶן
מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יהוה נִסִּי: וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כֵּס
יג יָהּ מִלְחֲמָה לַיהוה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר:
יד עֹתָה שְׁמַע בְּקֹלִי אִיעָצְךָ וִיהִי
אֱלֹהִים עִמָּךְ הְיֵה אַתָּה לָעָם מוּל הָאֱלֹהִים וְהֵבֵאתָ אַתָּה
טו אֶת־הַדְּבָרִים אֶל הָאֱלֹהִים: וְהִזְהַרְתָּה אֶתְהֶם אֶת־הַחֻקִּים
וְאֶת־הַתּוֹרֹת וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת־הַדֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָהּ וְאֶת־הַמַּעֲשֶׂה
טז אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן: וְאַתָּה תֶחֱזֶה מִכָּל־הָעָם אַנְשֵׁי־חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים
אַנְשֵׁי אֱמֶת שֹׂנְאֵי בָצַע וְשַׂמְתָּ עֲלֵהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹת
יז שָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת: וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם בְּכָל־עֵת וְהָיָה
כָּל־הַדָּבָר הַגָּדֹל יָבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל־הַדָּבָר הַקָּטֹן יִשְׁפְּטוּ־הֵם
יח וְהָקֵל מֵעָלֶיךָ וְנָשְׂאוּ אִתָּךְ: אִם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה תַּעֲשֶׂה וְצִוְּךָ
אֱלֹהִים וְיָכֹלְתָּ עָמֹד וְגַם כָּל־הָעָם הַזֶּה עַל־מְקֹמוֹ יָבֹא בְשָׁלוֹם:
יט בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה
כ בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי: וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינַי וַיַּחֲנוּ
בַּמִּדְבָּר וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר: וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים
וַיִּקְרָא אֵלָיו יהוה מִן־הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב
וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

4. אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי:
וְכֹה אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּנֵי אֲהוּבַי,
כְּלוּם חָסַרְתִּי דָּבָר, שֶׁאֲבַקֵּשׁ מִכֶּם, וּמָה אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם,
אֶלָּא שֶׁתִּהְיוּ אוֹהֲבִין זֶה אֶת זֶה, וְתִהְיוּ מְכַבְּדִין זֶה אֶת זֶה,
וְתִהְיוּ יְרֵאִים זֶה מִזֶּה, וְלֹא יִמָּצֵא בָּכֶם "עֲבֵרָה וְגֵזֶל וְדָבָר
מְכֹעָר, שֶׁלֹּא תְּבֹאוּ לִידֵי פְּסוּל לְעוֹלָם, לְכָךְ נֶאֱמַר "הֻגַּד לְךָ
אָדָם מַה־טּוֹב, וּמָה־ה' דּוֹרֵשׁ מִמְּךָ, כִּי אִם־עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט,
וְאַהֲבַת חֶסֶד, וְהַצְנֵעַ לֶכֶת עִם־אֱלֹהֶיךָ", אַל תִּקְרֵי "וְהַצְנֵעַ
לֶכֶת עִם אֱלֹהֶיךָ", אֶלָּא "וְהַצְנֵעַ לֶכֶת עִמְּךָ אֱלֹהֶיךָ", כָּל זְמַן
שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ עִמּוֹ בְּצִנְעָה, יְהֵא הוּא גַּם־כֵּן עִמְּךָ בְּצִנְעָה,
לְכָךְ נֶאֱמַר "וְהַצְנֵעַ לֶכֶת עִם־אֱלֹהֶיךָ".

5. ויקרא זה אל זה ואמר. מלמד שהמלאכים מכבדין זה את זה זה אומר לחברו פתח אתה לומר שאתה גדול ממני, ויש אומרים כתות הן אחת אומרת לחברתה פתחי את שאת גדולה ממני שנאמר וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש.

מהו רצפה א"ר שמואל בר נחמני רצין פת שאמרה דלטוריא על בני.

אמר הקב"ה לישעיה הנה נגע זה על שפתיך וסר עונך וחטאתך תכופר, כיון שראה ישעיהו כן התחיל מצדיק את ישראל, ומלמד עליהן סניגוריא מהו אומר בסוף גבואתו כי"ה' אלהים נתן לי לשון למודים, למדני ללמד עליהם סניגוריא, כי"ה' אלהים פתח לי אזן לשמוע קולו כשאמר את מי אשלח ונתן בי דעת לומר הנני שלחני ואנכי לא כמריתי לפיכך כי"אחור לא נסוגותי לא נעשיתי אחור מן הנבואה אלא נתנבאתי נחמות יותר מכל הנביאים ולא עוד אלא נחמות כפולות אשוש אשיש, אזהתעוררי התעוררי, אזעורי עורי, אזאנכי אנכי, אזנחמו נחמו עמי:

9. בן אין תי' נמתיה כלום
הוסף אמר העבירם באומה
אחרת אחיל בהר סברת רבי יהודה דס"ל בזמן שאין
עושין רס"מ אין קרויים בנים ולכן באיזה טענה יהיו
נימולים אך הש"ס תפס ההלכה כר"מ דס"ל גם בזמן
עושין רס"מ קרויים בנים ולכן אמר שהיה ראוי לומר
בני בחוניך וכן מ"ל הקב"ה להוסיף ישראל שהם בני
בחוני. והנה יש סברת אומר אם ישראל חטאו בכבוד
אב ואם שהם דור שאביו יקבל ואת אמו לא יכבד אין
ראויים להגאל בטענה זו דאב שמחל כיון שיש עליהם
קטיגור מכוי אב איך יהיה סניגור מדין אב ולז"א תפילו
דיר שאביו קבל עכ"ז אל תבטלן אלא למד זכות מדין אב
וכנים: כל ענין השירה

10. יתכן רק מצד הרכבת והתאחדות כל קהל ישראל דהוא כנסת ישראל ונקראת מטרונותא בלשון הזוה"ק כידוע, וע"כ כתיב אשירה בלשון יחיד משום דהיו כאיש אחד בלב אחד, דוגמת מ"ש ויחן שם ישראל נגד ההר, דדרש: ז"ל כאיש אחד בלב אחד, ונראה שזכו לזה משום דבאמת כל ישראל הם כאיש אחד אלא שהגשמיות מפסיקה, ובאשר אז באו לבחי' אמונה שהיתה בתכלית הביטול לרצון הש"י, שוב לא תפס כל אחד מקום לעצמו וחזרו כולם להיות אחוד, ובפשיטות מצד מסירת הנפש שוב לא היו הגופים מפסיקים:

6. שעוש מעלא
במת שחשבו מצרים לאבד את ישראל בו נפרע מהם המקום (שנאמר) כי ברבר אשר זרו עליהם:

ויחן שם ישראל כל מקום (שהוא) אומר ויסעו ויחנו נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקת אבל כאן השוו לב אחד לכך נאמר ויחן:

כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים ותגיד לבני ישראל אלו האנשים. א(דבר אחר) כה תאמר לבית יעקב בלשון רכה אמור ראשי דברים לנשים ותגיד לבני ישראל ותדקדק עמהם א(ואמור להם):

7. אמר שמעון בן פזי א"ר יהושע בן לוי משם בר קפרא כל המקיים שלש סעודות בשבת ניצול משלש פורענויות מחבלו של משיח ומדינה של גיהנם ומלחמת גוג ומגוג מחבלו של משיח כתיב הכא יום וכתיב התם הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום וגו' מדינה של גיהנם כתיב הכא יום וכתיב התם יום עברה היום ההוא מלחמת גוג ומגוג כתיב הכא יום וכתיב התם ביום בא גוג א"ר יוחנן משום רבי יסי כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים שנאמר אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך וגו' לא כאברהם שכתוב בו קום התהלך בארץ לארכה וגו' ולא כיצחק שכתוב בו כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל אלא כיעקב שכתוב בו ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ר"ג בר יצחק אמר ניצול משעבוד גליות כתיב הכא והרכבתיך על במתי ארץ וכתיב התם ואתה על במותימו תדרוך

(כא) ואתה תחזה. כרוה"ק. מעליך: תמני חיל. עשיריה המון לריכין להמליך ולהכיל פנים: אנשי חמת. הלו בעלי הכעסה שהם כדאי לסמוך על דבריהם שעי"כ יהיו דבריהם נשמעין: שנאי בצע. שמולין את ממונם בדין כהיות דאמריגן כל דיינא דמסקין ממונא מיניה בדינא. לאו דיינא הוא (נכ) ואוך אלהים ויכלת עמד. המלך בגבורה אם מצוה אותך לעשות כך, תוכל עמוד (מכילתא)

11. אורח ישר, ה' ג'
ואם יעבר על ידך לא תוכל לעמוד:

ג. הרוח והמעשה מתאימים הם יחד בדרך יחושי. רוח מיוחד דורש להספקתו מעשים מיוחדים. אבל לעולם רחב וגדול הוא עולם הרוח מעולם המעשה. המעשים, כל כמה שאינם מורגשים לכל לב ואינם נתבעים מן הטבע בדרך ישרה, כבר הם צריכים לאידיאלים ולהשפעה קיבוצית, וההשפעה הקיבוצית היא נערכת לפי גדולת רוחה.

התכונה האוניברסלית ממלאת לעולם את לב עדיני הרוח שבבני אדם. ע"כ ירגישו מחנק אם יסגירו אותם ברחום רק בתוך חוג לאומם. אבל האומה שהאוניברסליות הגמורה תמונה בעומק נשמתה, "נדיבי עמים, עם אלהי אברהם", היא דורשת לעולם מעשים החוקקים יפה את טפוסה בקרבה פנימה, ועליהם חלים בשפע המון אידיאלים נאצלים אוניברסליים. שהכללתם עולה עד מרומי עד, עד מקום שהעין מתעששת שם והרוח המופשט המלא זוהר רק הוא מתבשא עד אותן הגבעות הרמות. צמצום מעשי והרחבה רוחנית יחדו הנם המטבע הראשי של צביון ישראל. עם לבדד ואור גויים יחד. השקיעה המוחלטת בשאלת השעה לא תוכל להתאים לרוחו, הטמיעה של רוחות מפלגתיות, שכל עניניהן הם מתיה וכלכלה חמרית וסיפוק אסתתי, רק כפי מה שהעין הקצרה, הכבושה בחומר בוער, מתנודד לכל תאוה ארעית, תוכל להתרומם אליו. מכשילה היא את כחו. ע"כ לא תדום כנסת ישראל מזמרתה הפנימית. בכחה הכללי תתבוק בקרבה את ההמון המפלגתי, תמתק את מרירותו, ותאגד האומה כולה עם כל דרישותיה.

8. בשנת מות המלך עזיהו ואראה
את־אדני ישב על־כסא רם ונשא ושוליו מלאים את־
ב ההיכל: שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים
לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים
ג יעופף: וקרא זה אל־זה ואמר קדוש קדוש קדוש יהוה
ד צבאות מלא כל־הארץ כבודו: וינעו אמות הספים מקול
הקורא והבית ימלא עשן: ואמר אויי־לי כי־נדמיתי כי איש
טמא־שפתים אנכי ובתוך עם־טמא שפתים אנכי ישב כי
ה את־המלך יהוה צבאות עיני: ויעף אלי אחד מן
השרפים ובידו רצפה במלקחים לקח מעל המזבח: ויגע על־
ו פי ויאמר הנה נגע זה על־שפתיך וסר עונך וחטאתך
ז תכפר: ואשמע את־קול אדני אמר את־מי אשלח ומי ילך־
לנו ואמר הנני שלחני: ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו
ח שמוע ואל־תבינו וראו ראו ואל־תדעו: השמן לב־העם הזה
ואזניו הכבד ועיניו השע פן־יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו
ט יבין ושב ורפא לו: ואמר עד־מתי אדני ויאמר עד אשר
אם־שאו ערים מאין יושב ובתים מאין אדם והאדמה תשאה
י שממה: ורחק יהוה את־האדם ורבה העזובה בקרב הארץ:
יא ועוד בה עשיריה ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון אשר
בשלכת מצבת בם זרע קדש מצבתה: יב ויהי
בימי אחז בן־יותם בן־עזיהו מלך יהודה עלה רצין מלך־
ארם ופקח בן־רמליהו מלך־ישראל ירושלם למלחמה עליה
יג ולא יכל להלחם עליה: ויגד לבית דוד לאמר נחה ארם
על־אפרים וינע לבבו ולבב עמו כנוע עצי־יער מפני־
יד רוח: ויאמר יהוה אל־ישעיהו צא־נא לקראת
אחז אתה ושאר ישוב בנך אל־קצה תעלת הברכה העליונה
טו אל־מסלת שדה כובס: ואמרת אליו השמר והשקט אל־
תירא ולבבך אל־ירך משני זנבות האודים העשנים האלה
בחרי־אף רצין וארם ובן־רמליהו:

3. ישע' ו' ג' ת'
ויקרא זה אל־זה ואמר: יען
כי מאס העם הזה את מי השלח ההלכים לאט ומשוש את־
רצין ובן־רמליהו:
ה כי־ילד ילד־לנו בן נתן־לנו ותהי
המשרה על־שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אביר
ז עד שר־שלום: למרבה המשרה ולשלום אין־קץ על־
כסא דוד ועל־ממלכתו להכין אתה ולסעדה במשפט
ובצדקה מעתה ועד־עולם קנאת יהוה צבאות תעשה־
ח זאת: דבר שלח אדני ביעקב ונפל בישראל:
ט וידעו העם כלו אפרים ושבי שמרון בגאון ובגדל לבב
לאמר:

ומריה הערנים העליונים שלה
ישובו החיים המפלגתיים גם הם להיות מוטבעים באותה הצורה החביבה, שיש בה טוב ונשגב. לא רק הכרח ומלחמת בשר, והצורה הכלכלית גם היא תתרומם ע"י הבטחון המוסרי, אשר יספיק לחדור בכל האומה, בצורה מתוקנת המלאה אמון של אחים, לא רק בביטויים ריקים כ"א בעצם מעמד הנפש והרצון הקבוע, המרכז את החיים ודרישותיהם.

וחילוק המקצועות בעבודת המעשה ועבודת הרוח לא יוליד עוד דלות ומשטמה, כ"א עושר ואהבה מלאה חיים ותעצומות לעם.

www.machonmeir.org.il ערוץ מאיר - הערוץ שלי ליהדות